

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Wstęp	13
1. Loteria na ziemiach polskich przed 1815 r.	35
1.1. Loteria w krajach europejskich	36
1.2. Pierwsze loterie na ziemiach polskich	42
1.3. Loterie w Księstwie Warszawskim	55
Podsumowanie	67
2. Prawodawstwo dotyczące loterii w latach 1815–1867	69
2.1. Prawodawstwo dotyczące loterii w latach 1815–1834	70
2.2. <i>Instrukcja organiczna</i> z 1835 r.	74
2.3. Prawodawstwo dotyczące kolektorów	78
2.4. Prawodawstwo dotyczące graczy	83
2.5. Projekty zmian. Ewolucja loterii	84
Podsumowanie	93
3. Organizacja loterii w Królestwie Polskim	96
3.1. Rodzaje loterii	96
3.2. Administracja loterii państwowej	117
3.3. Dzierżawcy dochodu z loterii klasycznej	122
3.4. Urzędnicy zatrudnieni przy loterii	128
3.5. Kolektorzy loterii i ich kantory	137
3.6. Dochody i wydatki	146
3.7. Organizacja losowań	150

3.8. Wygrane i ich wypłata	154
3.9. Bank Polski jako organizator loterii	155
Podsumowanie	158
4. Dobroczynne loterie fantowe w Królestwie Polskim	160
4.1. Warszawskie Towarzystwo Dobroczynności jako prekursor i wzór dla innych stowarzyszeń dobroczynnych	161
4.2. Relacje Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności z władzami	162
4.3. Loterie Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności	165
4.4. Loterie fantowe w innych miastach Królestwa Polskiego	177
4.5. Inne loterie dobroczynne	180
4.6. Loterie fantowe w okresie powstania listopadowego	184
4.7. Rola loterii fantowych w życiu społecznym	186
Podsumowanie	194
5. Uczestnicy loterii	197
5.1. Społeczny odbiór loterii	197
5.2. Wygrywający	201
5.3. Przegrywający	205
5.4. Współdziałanie dla dobra ogólnego i chęć dzielenia się wygraną	205
5.5. Nadużycia graczy	208
5.6. Nadużycia kolektorów	216
5.7. Społeczni beneficjenci loterii	218
Podsumowanie	220
6. Loteria w systemie dochodów skarbowych	223
6.1. Budżety Królestwa Polskiego i zasady ich konstruowania	223
6.2. Dochód niestały w budżetach Królestwa Polskiego. Czynniki kształtujące dochód z loterii	228
6.3. Inicjatywa ministra Druckiego-Lubeckiego – próba oparcia finansów pań- stwa na loteriach	233
6.4. Loteria w polityce władz narodowych w okresie powstań	240
Podsumowanie	243
7. Społeczne funkcje loterii	244
7.1. „Kupowanie nadziei”. Motywy udziału w loterii	244
7.2. Loteria w ocenie instytucji państwowych	245
7.3. Opinie współczesnych o loteriach	250
7.4. Loteria a moralność w rozważaniach ekonomistów	256

7.5. Loteria jako popularny temat prasy codziennej. Wygrana nagrodą za uczciwe życie	267
7.6. Poszukiwanie porządku w przypadkowości. Próby nadania sensu grom losowym	272
7.7. Loteria jako motyw teatralny	275
7.8. Loteria jako metafora ludzkiego życia	279
7.9. Loteryjki – „małe loterie”	282
Podsumowanie	285
Zakończenie	289
Summary	295
Słowniczek	297
Aneks 1. Administratorzy loterii klasycznej w Królestwie Polskim (1817–1862) ..	298
Aneks 2. Urzędnicy zatrudnieni w Dyrekcji Loterii i Urzędzie Loterii (1817–1866)	300
Aneks 3. Udział dochodu z loterii w budżetach Królestwa Polskiego (1815–1866)	307
Bibliografia	310
Spis ilustracji	320
Indeks osób	321
Indeks nazw geograficznych	330